

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

24 mai 2021

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**TOMA Nadejda
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BOICO Victor**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău Sâli Radu împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2020 în cauza penală privindu-l pe

Marinenco Iurie XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat de facto în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 25.01.2019 – 09.01.2020;

Instanța de apel: 06.02.2019 – 24.09.2020;

Instanța de recurs: 25.02.2021 – 24.05.2021.

Asupra recursului ordinar, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, din 09 ianuarie 2020 Marinenco Iurie a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 165 alin. (2) lit. b) și d) Codul penal la închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a gestiona resurse umane și transport de persoane pe un termen de 5 (cinci) ani.

S-a dispus păstrarea corpurilor delictive la dosar.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de către Blănaru Vasile și s-a dispus încasarea din contul lui Marinenco Iurie în beneficiul lui Blănaru Vasile a 20000 lei cu titlu de prejudiciu material și 20000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În temeiul art. 220 alin. (5) Cod de procedură penală i s-a explicat lui Chirtoacă Ion dreptul de a intenta acțiune în ordinea procedurii civile.

A fost menținut sechestrul aplicat asupra automobilului de model Volkswagen Pasat, n/î XXXXX, anul fabricării 2008, număr caroserie XXXXX, număr motor XXXXX și a fost respins ca neîntemeiat demersul privind confiscarea acestui automobil.

1.1. În fapt, prima instanță a constatat că Marinenco Iurie la începutul lunii aprilie 2015, acționând împreună și de comun acord cu alte trei persoane în privința cărora materialele cauzei penale au fost disjuse la 21 ianuarie 2019, având scopul de a trafica cetățenii Republicii Moldova în Federația Rusă, urmărind scopul

exploatării pentru cerșetorie a persoanei, s-a deplasat la domiciliile lui Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile, situate în **XXXXXX**, și, prin înșelăciune manifestată prin promisiunea de achitare lunar a câte 500 dolari SUA pentru cerșit, precum și prin abuz de poziție de vulnerabilitate manifestată prin situația precară din punct de vedere al supraviețuirii sociale, i-a recrutat pe aceștia doi, cu consimțământul acestora.

La 30 aprilie 2015 Marinenco Iurie acționând împreună și de comun acord cu altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, întru atingerea scopului său infracțional, a organizat transportarea victimei Chirtoacă Ion la Biroul de pașapoarte Călărași unde i-a perfectat pașaport timp de o zi, cheltuielile fiind suportate de primul.

Ulterior, o altă persoană în privința căreia cauza a fost disjunsă, acționând împreună și de comun acord cu Marinenco Iurie și alte două persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, întru atingerea scopului său infracțional, a organizat transportarea victimelor Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile la locul de destinație, transportându-i cu automobilul condus de Marinenco Iurie în mun. Chișinău de unde ultimul le-a procurat bilet de călătorie la avion, suportând din contul personal toate cheltuielile.

În continuare, la 06.05.2015, de la aeroportul Chișinău, victimele fiind însoțite de o altă persoană în privința căreia cauza a fost disjunsă, care este fratele lui Marinenco Iurie, au zburat în or. Permi, Federația Rusă.

Ajungând în or. Permi, Federația Rusă, victimele au fost întâlnite de către altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, care acționa de comun acord, i-a cazat într-un apartament închiriat din timp și având scopul exploatării prin cerșetorie, punând victimele să cerșească.

În continuare, peste câteva zile în apartamentul în care erau cazați a venit persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, care, fiecare seară, după cerșit, strângea de la aceștia banii acumulați de victime.

Astfel, victimele Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile, aflându-se în condițiile menționate, care determinau situația lor precară și ilegală legată de șederea în țara de destinație, prin servitute, fiind condiționate de datoria de bani pentru transport, au fost supuse exploatării prin cerșetorie, de către Marinenco Iurie și alte trei persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, până la 17 iunie 2015, atunci când au revenit la domiciliu, nefiindu-le achitată remunerația promisă.

În drept, prima instanță, a calificat acțiunile inculpatului în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal – *traficul de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane, cu consimțământul acestora, în scop de exploatare prin cerșetorie, săvârșite prin înșelăciune, abuz de poziție de vulnerabilitate, asupra mai multor persoane, de mai multe persoane.*

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță a conchis că probele administrate de acuzare au confirmat întru totul vinovăția inculpatului și că nerecunoașterea vinei de către Marinenco Iurie nu constituie altceva decât o metodă de apărare și exercitarea libertății la autoincriminare.

2. Nefiind de acord cu sentința au declarat apel procurorul Moțpan Ion și avocatul Jian Vladislav, în numele inculpatului Marinenco Iurie.

2.1. Procurorul prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă confiscarea specială a automobilului de model Pasat, n/î **XXXXXX**, anul fabricării 2008, număr caroserie **XXXXXX**, număr motor **XXXXXX**.

În susținerea cerinței, apelantul a invocat că prima instanță greșit a statuat neaplicarea a confiscării speciale a automobilului, or inculpatul și membrii familiei sale nu sunt angajați în câmpul muncii, anterior au fost condamnați, impunându-se concluzia că și automobilul a fost procurat din mijloacele bănești acumulate pe parcursul activității criminale.

2.2. Avocatul Jian Vladislav în apelul declarat în numele inculpatului a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat în privința lui Marinenco Iurie, în baza art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal, să fie încetat în baza art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, deoarece există alte circumstanțe prevăzute de lege care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

În motivarea apelului avocatul a invocat că, vinovăția lui Marinenco Iurie în comiterea infracțiunii incriminate nu și-a găsit confirmare.

Astfel, martorul Tatarciuc Vladimir, care atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de judecată, sub jurământ, a declarat că el personal cunoaște că din banii agonisiți de victime erau suportate cheltuielile de întreținere, la fel și victimele au primit bani, neînaintând pretenții la acest capitol.

De asemenea, de reținut este și faptul că potrivit declarațiilor martorului, victimele au început a face abuz de alcool, ceea ce a determinat revenirea acestora în R. Moldova.

Totodată, la materialele dosarului lipsește ancheta socială sau alte probe concludente, care ar demonstra faptul că părțile vătămate sunt persoane socialmente-vulnerabile, iar faptul că Chirtoacă Ion face abuz de alcool, nu-l plasează la categoria de persoană cu vulnerabilitate.

Mai mult, potrivit practicii nu este suficientă atestarea poziției de vulnerabilitate a victimei, fiind important ca făptuitorul să abuzeze de această poziție, la caz nefiind indicat în ce mod inculpatul a profitat de vulnerabilitatea victimei pentru a comite infracțiunea și nici în ce mod a abuzat de acest fapt.

Un aspect important pentru determinarea stării de vulnerabilitate este și personalitatea victimelor.

Din acest punct de vedere, conform revendicării eliberată în privința lui Blănaru Vasile și a cazierului contravențional pe numele lui Chirtoacă Ion, rezultă că părțile vătămate sunt persoane predispuse spre violență și acțiuni huliganice și nicidecum nu sunt persoane vulnerabile.

Având în vedere cele expuse, apărarea consideră că acțiunile inculpatului urmează a fi calificate în baza art. 302 Cod penal – *organizarea cerșetoriei* – însă inculpatul nu poate fi tras la răspundere penală deoarece termenul de menținere în calitate de bănuit a lui Marinenco Iurie a depășit limita de 3 luni.

În acest context, apărarea a invocat că prin ordonanța privind pornirea urmăririi penale din 10.08.2016 s-a dispus începerea urmăririi penale conform bănuielii rezonabile că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) Cod penal,

motivându-se că „... în acțiunile lui Marinenco Iurie se conțin elementele componentei de infracțiune prevăzute la art. 165 alin. (2) Cod penal.”.

Cele menționate, denotă faptul că organul de urmărire penală chiar din momentul inițial al pornirii urmăririi penale i-a atribuit inculpatului statutul procesual de bănuț, iar conținutul acesteia este expus într-o manieră care exclude apariția suspiciunilor față de persoane altele decât Marinenco Iurie și că în privința acestuia a fost declanșată urmărirea penală.

Prin urmare, termenul de atribuire a statutului de bănuț urmează a fi calculat de la 10.08.2016, data emiterii ordonanței, prin care a fost pornită urmărirea penală și a fost recunoscut Marinenco Iurie în calitate de bănuț, indiferent dacă organul de urmărire penală a respectat sau nu obligația de a-i aduce la cunoștință bănuțului această ordonanță și informația despre drepturile procedurale.

Faptul că organul de urmărire penală a acționat contrar normelor de procedură penală și procurorul nu a adoptat o ordonanță de scoatere a lui Marinenco Iurie de sub urmărire penală la 10.11.2016, prin sine nu omite dreptul acestuia de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, adică nu exclude existența circumstanțelor care exclud tragerea repetată a acestuia la răspundere penală pentru perioada de după 10.11.2016 până în prezent.

Pe cale de consecință, art.63 alin. (3) raportat la art. 284 alin. (1) Cod de procedură penală stabilește reabilitarea și finalizarea oricărui acțiuni de urmărire penală în privința lui Marinenco Iurie la expirarea termenului de 3 luni de menținere în calitate de bănuț, adică începând cu data de 10.08.2016, iar la momentul judecării cauzei legea stabilește necesitatea încetării procesului penal.

Actele de urmărire penală îndeplinite de organul de urmărire penală (procuror) în perioada de după 10.11.2016 sunt lovite de nulitate nu atât în temeiul prevederilor art. 251 Cod de procedură penală cât și în temeiul faptului că sunt contrare principiului de drept aplicat în jurisprudența națională și internațională – dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori.

La fel, în speță se atestă o altă încălcare de procedură, care atrage după sine nulitatea actului procedural prin prisma art. 94 alin. (1) pct. 8 Cod de procedură penală. Este vorba despre ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată a lui Blănaru Vasile din 03.08.2016, în condițiile în care urmărirea penală a fost pornită la 10.08.2016, iar potrivit art. 59 pct. 7) Cod de procedură penală, partea vătămată poate fi recunoscută numai după începerea urmăririi penale.

Din acest motiv, declarațiile acestuia, atât în faza de urmărire penală, cât și cele făcute în instanța de judecată nu pot fi luate în considerație la adoptarea sentinței, iar acțiunea civilă înaintată de acesta nu poate fi soluționată în prezentul proces penal.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2020 a fost respins ca nefondat apelul procurorului și admis cel al avocatului Jian Vladislav declarat în numele inculpatului Marinenco Iurie, casată sentința în latura penală și a măsurii asigurătorii, inclusiv din oficiu, conform art. 409 Cod de procedură penală, și pronunță în această parte o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Marinenco Iurie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod Penal și liberat de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere penală;

- a fost anulată măsura asiguratorie și ridicat sechestrul aplicat prin încheierea Judecătorei Strășeni din 19.12.2018 asupra automobilului de model Volkswagen Pasat, n/î XXXXX, anul fabricării 2008, număr caroserie XXXXX, număr motor XXXXX, ce aparține lui Marinenco Iurie.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. Pentru a hotărî astfel, instanța de apel, **în fapt**, a constatat că Marinenco Iurie la începutul lunii aprilie 2015, acționând împreună și de comun acord cu alte trei persoane în privința cărora materialele cauzei penale au fost disjuse la 21 ianuarie 2019, având scopul organizării cerșetoriei, s-a deplasat la domiciliile lui Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile, situate în XXXXX și le-a propus să meargă la cerșit.

La 30 aprilie 2015 Marinenco Iurie acționând împreună și de comun acord cu altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, întru atingerea scopului său infracțional, a organizat transportarea victimei Chirtoacă Ion la Biroul de pașapoarte Călărași unde i-a perfectat pașaport timp de o zi, cheltuielile fiind suportate de primul.

Ulterior, o altă persoană în privința căreia cauza a fost disjunsă, acționând împreună și de comun acord cu fii săi, Marinenco Iurie și alte două persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, întru atingerea scopului său infracțional, a organizat transportarea victimelor Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile la locul de destinație, transportându-i cu automobilul condus de Marinenco Iurie în mun. Chișinău de unde ultimul le-a procurat bilet de călătorie la avion, suportând din contul personal toate cheltuielile.

În continuare, la 06.05.2015, de la aeroportul Chișinău, victimele fiind însoțite de o altă persoană în privința căreia cauza a fost disjunsă, care este fratele lui Marinenco Iurie, au zburat în or. Permi, Federația Rusă.

Ajungând în or. Permi, Federația Rusă victimele Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile au fost întâlniți de către altă persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, care acționa de comun acord, i-a cazat într-un apartament închiriat din timp punând victimele să cerșească.

În continuare, peste câteva zile în apartamentul în care erau cazați a venit persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, care, fiecare seară, după cerșit, strângea de la aceștia banii acumulați de victimele Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile.

Instanța de apel, **în drept**, a încadrat acțiunile inculpatului Marinenco Iurie în baza art. 302 alin. (2) lit. a), b) Cod penal– *organizarea cerșetoriei în scop de a obține pentru sine sau pentru altul foloase materiale injuste săvârșită asupra a două sau mai multor persoane, de două sau mai multe persoane.*

În vederea justificării soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, deși, inculpatul recunoaște că prin faptele sale a comis infracțiunea de organizare a cerșetoriei, vinovăția acestuia fost confirmată pe deplin și prin probele administrate, cum ar fi: declarațiile părților vătămate Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile, declarațiile martorilor Boț Olga, Chirtoacă Dumitru, Tatarciuc Vladimir, informațiile despre traversarea frontierei de stat, materialele comisiei rogatorii internaționale, anchetele sociale întocmite în privința lui Blănaru Vasile, Chirtoacă Ion și Tatarciuc Vladimir

și că în speță se atestă prezenta tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal.

Astfel, latura obiectivă s-a concretizat în luarea deciziei de practicare organizată a cerșetoriei, Marinenco Iurie înaintând propunerea, iar părțile vătămate și-au dat consimțământul de a cerși, primul suportând cheltuielile pentru perfectarea actelor, procurarea biletelor și ducerea evidenței mijloacelor financiare acumulate de ultimii.

De asemenea, inculpatul a acționat cu intenție unică cu alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunctă de a organiza și a obține foloase materiale de pe urma practicării cerșetoriei, acțiuni în care lipsește scopul exploatării părților vătămate.

Nu au fost reținute *vicierea consimțământului părților vătămate și abuzul de poziția de vulnerabilitate* a acestora, or chiar dacă la victime starea materială era grea (ca și la mulți alți cetățeni datorită situației economice) nu s-a stabilit vreun pericol a ultimilor de supraviețuire, care ar demonstra faptul că Blănaru Vasile este o persoană socialmente vulnerabilă. La fel, ancheta socială în privința lui Chirtoacă Ion demonstrează faptul că acesta face abuz de alcool, astfel că abuzul de alcool nu poate fi reținut ca o poziție de vulnerabilitate a persoanei. La materialele cauzei nu au fost anexate careva probe precum că părțile vătămate ar fi fost luate la evidență ca persoane socialmente vulnerabile și/sau că ar fi solicitat sau primit careva ajutoare sociale de la stat, aceștia erau din punct de vedere sănătoși și apti de muncă, din punct de vedere fizic având posibilitatea să se angajeze la alt loc de muncă. Ultimii au acceptat să practice cerșetoria nu din motivul poziției de vulnerabilitate și lipsei de orice alternativă, ci din motivul promiterii de către inculpat a unei remunerații relativ atractive de 500 dolari plus, suportarea cheltuielilor de întreținere din partea acestuia, venit pe care ultimii în Republica Moldova a fost puțin probabil să primească efectuând munci necalificate. Mai mult, fiind audiate, părțile vătămate au confirmat că și-au dat acordul benevol și nestingherit încă din Republica Moldova în vederea practicării cerșetoriei și obținerea de avantaje reciproce, mai mult ca atât partea vătămată Chirtoacă Ion anterior mai fusese cu Marinenco Iurie în Federația Rusă, tot la cerșit, astfel că acesta cunoștea cu certitudine cu ce urma să se ocupe în Federația Rusă.

De asemenea nu a fost confirmat nici *exploatarea în sclavie sau în condiții similare sclaviei*, or părțile vătămate locuiau împreună cu făptuitorii în apartament, plecau și veneau singuri de la cerșit, dispuneau de telefoane mobile, dimineața și seara luau masa împreună cu făptuitorii, pașapoartele s-au aflat tot timpul la ei, iar când au dorit să abandoneze cerșitul au revenit în Republica Moldova liber fără a le fi pus vreun impediment. Critic au fost apreciate declarațiile părții vătămate Blănaru Vasile referitoare la aplicarea violenței de către inculpat, la materialele cauzei nefiind anexate înscrisuri în acest sens, iar Chirtoacă Ion și Tatarciuc Vladimir au declarat că în Federația Rusă acte de violență asupra lor inclusiv și asupra lui Blănariu Vasile, cu care locuiau împreună, nu au fost aplicate.

Instanța de apel a apreciat ca nefondat argumentul apărării cu privire la nulitatea actelor de procedură, de vreme ce este dreptul discreționar al organului de urmărire penală în ceea ce privește recunoașterea persoanei în calitate de bănuit în ordinea art. 63 Cod de procedură penală sau recunoașterea nemijlocită a persoanei în

calitate de învinuit în ordinea art. 65-66 Cod de procedură penală. În prezenta cauză penală, urmărirea penală a fost pornită pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 165 alin. (2) lit. b) Cod penal la 10 august 2016, și nicidecum nemijlocit în privința persoanei, termenul urmăririi penale fiind prelungit succesiv.

Totodată, s-a concluzionat că Marinenco Iurie nu poate fi supus răspunderii penale, or infracțiunea prevăzută de art. 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal, se atribuie la categoria celor mai puțin grave, ea fiind sancționată inclusiv cu închisoare de până la 5 ani, iar fapta prejudiciabilă a fost săvârșită în luna aprilie 2015, expirând termenul de tragere la răspundere penală prevăzut la art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală.

Referitor la argumentele procurorului-apelant, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a respins demersul acuzării privind confiscarea contravalorii automobilului ce aparține lui Marinenco Iurie, pe motiv că nu se întrunesc temeiurile legale de aplicare a măsurii de siguranță, în speță neatestându-se existența unui pericol sau temeuri de a preîntâmpina săvârșirea faptelor prevăzute de Legea penală și respectiv, nu există temei de a aplica măsura de siguranță sub formă de confiscare specială, având în vedere faptul că proprietatea dobândită licit nu poate fi confiscată decât în modul prevăzut de Lege și doar dacă urmărește scopurile reglementate expres și exhaustiv la art. 98 alin. (1) Cod penal.

Totodată, acuzarea nu a prezentat probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că acesta ar rezulta din activitatea infracțională, iar perioada cât inculpatul a tras foloase de pe urma practicării cerșetoriei de către părțile vătămate a fost una foarte scurtă, de la câteva zile și respectiv până la 1,5 luni, astfel inculpatul nu putea să obțină careva sume mari de bani din activitatea infracțională.

5. Recurs ordinar, împotriva deciziei, în termenul legal, declară procurorul Sâli Radu, invocând erorile de drept enunțate în pct. 6) și 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

În susținerea recursului, procurorul indică că apelul declarat în numele inculpatului a fost admis greșit, or Marinenco Iurie a comis infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. b, d) Cod penal, ea manifestându-se prin acțiuni de recrutare, transportare și adăpostire a lui Blănaru Vasile și Chirtoacă Ion în Federația Rusă, cu consimțământul acestora, în scop de exploatare prin cerșetorie, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, săvârșită asupra mai multor persoane, de mai multe persoane.

În speță, instanța de fond și-a motivat pe deplin concluzia în partea calificării faptei și pedepsei stabilite, nefiind temeiuri de a interveni în sentință în această parte, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată din motiv că ea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Totodată, atât prima instanță cât și cea de apel greșit au concluzionat că solicitarea acuzării privind dispunerea confiscării este nefondată, deoarece inculpatul și membrii familiei sale nu sunt angajați în câmpul muncii, nu au nici un venit legal, anterior au fost condamnați la 13.12.2017 în baza art. 302 Cod penal, adică au mai racolat și transportat la cerșit în Federația Rusă și alte persoane, iar

automobilul ce aparține inculpatului din anul 2016 a fost procurat din mijloacele bănești acumulate pe parcursul activității criminale.

În consecință, se solicită admiterea recursului, casarea totală a deciziei și menținerea sentinței, apelul declarat în numele inculpatului fiind greșit admis, și dispunerea rejudecării cauzei, în partea confiscării, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

Recursul ordinar în cauza penală reprezintă o cale de atac ordinară, ca și apelul, preponderent de casare, destinată a repara, în principal, erorile de drept admise de prima instanță și de cea de apel.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul cererii de recurs rezultă că recurentul invocă temeiurile de casare prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală și pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, în latura penală, cu menținerea sentinței, în această parte, deoarece *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei i s-a dat o încadrare juridică greșită* cât și dispunerea rejudecării cauzei în partea soluționării chestiunii ce ține de confiscarea specială, motivând că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului*.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la motivele invocate de recurent, Colegiul penal lărgit constată că nu poate prelua argumentele primei instanțe și a celei de apel pe motiv că ambele instanțe, judecând fondul învinuirii, au admis erori de drept ce nu pot fi înlăturate în nici un mod, în procedura recursului, instanța de recurs nefiind abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală potrivit cărora, *judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, să caseze total sau parțial hotărârea atacată și să dispună rejudecarea de către*

instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În susținerea celor expuse supra, Colegiul menționează că au fost admise următoarele erori de drept:

În primul rând, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și motivată, fiind întemeiată numai în baza probelor la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură, instanța fiind obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate, răspunzând argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că acestea au fost auzite în cadrul examinării cauzei (hotărârea *Perez versus Franța*).

La caz, instanța de apel, deși a avut obiect de studiu probele acuzării, s-a limitat doar la enumerarea și expunerea conținutului probelor, fără a le aprecia după intima convingere, bazată pe cercetarea multispectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor, în ansamblul, și interconexiunea lor, indicând doar fraze de ordin general.

Colegiul penal lărgit specifică că, pentru corectitudinea judecării cauzei este important de a analiza minuțios toate probele acumulate la dosar, întrucât aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, iar justa apreciere contribuie la elucidarea adevărului și la echitatea procedurii desfășurate pentru toate părțile la proces, or în decizia instanței de apel lipsește cu desăvârșire analiza și aprecierea probelor.

Omisiunea instanței de apel de a face o analiză a probatoriului administrat și de a se expune argumentat asupra fiecărei probe în parte, este cu certitudine o lacună care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la această etapă a procedurilor urmând a fi înlăturată de instanța de apel, prin rejudecarea cauzei.

La caz, nu există o coroborare între probele aduse în susținerea învinuirii și cele prezentate în favoarea achitării inculpatului.

Procedând în asemenea mod, instanța de apel a admis încălcarea art. 6 § 1 CoEDO, potrivit căruia ... *orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.*

Mai mult ca atât, instanța de apel a pus la baza deciziei de recalificare a acțiunilor inculpatului probele materiale și înscrisurile cercetate în cadrul cercetării judecătorești a primei instanțe (*a se vedea pct. 26 a deciziei recurate*), or, cum rezultă din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată din 21 iulie 2020, informațiile despre traversarea frontierei de stat, materialele comisiei rogatorii internaționale, anchetele sociale întocmite în privința lui Blănaru Vasile, Chirtoacă Ion și Tatarciuc Vladimir nu au constituit obiect de studiu a cercetării judecătorești efectuate de instanța de apel (f.d. 123-126, vol. III), fiind încălcate prevederile art. 414 alin. (6) Cod de procedură penală potrivit cărora *instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.*

Conform practicii judiciare constante, dacă în cursul judecării se constată că

încadrarea juridică dată faptei prin rechizitoriul urmează a fi schimbată, instanța este obligată să pună în discuție noua încadrare cu părțile, ele urmând să-și expună concluziile cu privire la necesitatea și la temeiurile schimbării încadrării juridice, în vederea exercitării și respectării drepturilor procesuale (hotărârea CtEDO *Dallos versus Ungaria*). Nu are relevanță dacă schimbarea încadrării juridice privește o înrăutățire a situației acuzatului sau o îmbunătățire a acesteia.

Cele menționate mai sus nu au fost respectate de instanța de apel, or așa cum rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată și anexa acestuia, în instanța de apel apărătorul, indicând la necesitatea recalificării acțiunilor în baza art. 302 Cod penal, nu și-a motivat în nici un mod solicitarea, menționând doar că „...*Mențin că sub aspectul laturii obiective, nu s-a confirmat semnele calificative...*” (f.d. 124, vol. III), inculpatul a fost audiat doar referitor la învinuirea adusă în baza art. 165 alin. (2) lit. b) d) Cod penal (f.d. 122, vol. III), iar judecarea cauzei a avut loc în lipsa părților vătămate (*cu toate că apărarea a pledat pentru necesitatea audierii acestora*) și a martorilor, procedura de citare legală neputând fi considerată ca fiind respectată, or probe, ce ar confirma că pe caz au fost întreprinse toate măsurile în vederea asigurării prezenței acestora în ședința de judecată, lipsesc (f.d. 125, vol. III).

Așadar, în lipsa efectuării citării legale cât și a audierii asupra noii învinuiri, prin prisma principiului nemijlocirii și contradictorialității, a inculpatului, părților vătămate și a martorilor, instanța de apel nu a respectat principiul echității procedurii, cu atât mai mult că, în speță, audierea acestora este necesară în vederea constatării cuantumului folosului obținut în urma acțiunilor de cerșetorie și a proporției ce revenea inculpatului, circumstanțe ce au importanță la calificarea acțiunilor lui Marinenco Iurie, or finalitatea urmărită prin săvârșirea infracțiunii constituie deosebirea dintre infracțiunea de organizare a cerșetoriei și infracțiunea de trafic de ființe umane (*în primul caz victima își însușește o parte substanțială din beneficiile obținute în urma cerșetoriei, iar în cel de-al doilea făptuitorul*).

În al doilea rând, art. 113 Cod penal stipulează că prin calificare a infracțiunii se înțelege determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală și că, aceasta se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.

La caz, atât prima instanță cât și ce a de apel au admis erori de drept cât privește respectarea regulilor privind încadrarea juridică a acțiunilor infracționale ale lui Marinenco Iurie.

Astfel, Colegiul menționează că normele penale stipulează agravanta „*săvârșite în privința a două sau mai multe persoane*”, „*mai multe persoane*” referindu-se la 3 și mai multe persoane în privința cărora s-a acționat ilegal.

Potrivit învinuirii, Marinescu Iurie ar fi comis infracțiunea prevăzută de art. 165 alin. (2) lit. b), d) Cod penal manifestată prin *recrutarea, transportarea, adăpostirea a mai multor persoane, cu consimțământul acestora, în scop de exploatare prin cerșetorie, săvârșite prin înșelăciune, abuz de poziție de vulnerabilitate, de mai multe persoane*, descriind acțiunile ilegale enunțate supra în privința lui Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile (*două părți vătămate*).

Prima instanță a reținut învinuirea adusă și a indicat la prezența agravantei

„săvârșite în privința mai multor persoane”, preluând întocmai învinuirea, fără a ține cont de faptul că, în calitate de părți vătămate au fost recunoscute doar două persoane (Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile).

Ulterior, reîncadrând acțiunile inculpatului în baza art. 302 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal – *organizarea cerșetoriei în scop de a obține pentru sine sau pentru altul foloase materiale injuste săvârșită asupra a două sau mai multor persoane, de două sau mai multe persoane*, instanța de apel a constatat fapta de organizare a cerșetoriei săvârșită în privința a două părți vătămate (Chirtoacă Ion și Blănaru Vasile).

În continuare, instanța de apel, recalificând acțiunile inculpatului, nu a ținut cont de jurisprudența națională constantă potrivit căreia *în situația unor acte de recrutare, transportare, transferare, adăpostire sau primire a unei persoane, prin amenințare, violență, răpire, înșelăciune, abuz de autoritate, de starea de vulnerabilitate sau prin alte forme de constrângere, ori profitând de imposibilitatea altei persoane de a-și exprima voința, sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane* (art. 165 sau 206 Cod penal).

Prin urmare, raportând starea de fapt și de drept, se conchide că atât prima instanță cât și cea de apel au încălcat prescripțiile art. 113 Cod penal.

În al treilea rând, este prezentă eroarea de drept prevăzută de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală deoarece partea descriptivă a hotărârii instanței de apel nu corespunde dispozitivului și instanța de apel și-a motivat soluția contradictoriu.

Cu referire la concluzia enunțată se reține că dispozitivul este o parte esențială a hotărârii și reprezintă soluția aleasă de instanță. De aceea, el trebuie să fie concis, explicit, categoric și să coreleze cu motivarea soluției adoptate. În sens contrar, hotărârea este ilegală.

În continuare se statuează că normele penale prevăd două instituții distincte: *liberarea de răspundere penală* (art. 53 Cod penal) și *liberarea de pedeapsa penală* (art. 89 Cod penal).

Liberarea de răspundere penală reprezintă renunțarea statului la condamnare și aplicarea pedepsei și are loc după ce s-a verificat dacă persoana a comis fapta ce conține semnele componentei de infracțiune și întrunește condițiile expuse la lit. a)-g) art. 53 Cod penal.

Din materialele cauzei rezultă că instanța de apel, în partea descriptivă a deciziei, adoptând soluția, face trimitere la art. 60 Cod penal (*a se vedea pct. 46 a deciziei recurate*), prevederi ce se aplică **doar** în cazul *liberării de răspundere penală*, iar în dispozitiv indică la *liberarea de pedeapsa penală*.

De asemenea, instanța de apel în partea descriptivă indică la faptul că adoptă și pronunță o hotărâre de încetare a procesului penal, or a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, făcând referire la prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală (*a se vedea pct. 45 a deciziei recurate*), pe când în dispozitivul hotărârii menționează că „*Marinenco Iurie se recunoaște vinovat de comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 302 alin. 2) lit. a), b) Cod penal, cu liberarea acestuia de pedeapsă, în baza art. 60 alin. (1) Cod penal, în legătură cu*

expirarea termenului de tragere la răspundere penală.”, afirmație ce impune concluzia că, instanța de apel a adoptat o hotărâre de condamnare, în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală potrivit cărora *în cazul expirării termenului de prescripție, instanța de judecată adoptă o sentință de condamnare fără stabilirea pedepsei.*

În al patrulea rând, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, dispozițiile art. 6 § 1 CoEDO impun instanțelor naționale să-și motiveze deciziile, urmând să fie examinate în mod real problemele esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, iar în considerentele hotărârii trebuie să se regăsească argumentele care au stat la baza pronunțării acesteia (*hotărârea Boldea versus România*).

În continuarea aceluiași gând, CtEDO a consemnat în repetate rânduri că, la judecarea cauzei de către instanța de apel și la adoptarea deciziei, aceasta nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de instanța de fond, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale (*hotărârea Fomin versus R. Moldova*).

Prevederile art. 384 în coroborare cu cele ale art. 397 Cod de procedură penală stipulează că instanța de judecată este obligată să se expună asupra chestiunii ce ține de confiscarea bunurilor (specială sau extinsă).

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, ele constituind fondul apelului și acestea trebuie examinate printr-o analiză obiectivă, completă și sub toate aspectele de fapt și de drept, fiind confruntate cu întreg materialul probator al cauzei.

Relevant este de specificat în acest context și că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Cu referire la chestiunea privind confiscarea specială sau extinsă a automobilului de model Volkswagen Pasat n/î XXXXX anul fabricării 2008, număr caroserie XXXXX, număr motor XXXXX valoarea de 75000 lei, ce aparține lui Marinenco Iurie, se reține că acuizarea în prima instanță și cea de apel a pledat pentru *confiscarea specială sau extinsă a automobilului* ce aparține inculpatului (f.d. 46 și 66, vol. III), indicând că inculpatul și membrii familiei sale nu sunt angajați în câmpul muncii, anterior au fost condamnați, impunându-se concluzia că și automobilul a fost procurat din mijloacele bănești acumulate pe parcursul activității criminale.

Prima instanță a adoptat și motivat soluția de respingere a demersului acuzării „*privind confiscarea contravalorii automobilului*”, argumente preluate de instanța de apel și puse la baza respingerii ca nefundat a apelului acuzării.

Verificând hotărârile atacate, Colegiul penal lărgit constată că instanțele investite cu atribuții de judecare a fondului nu au soluționat și analizat motivele procurorului ce se referă la confiscarea specială sau extinsă a automobilului și s-au limitat doar la expunerea motivării de respingere a demersului *privind confiscarea contravalorii automobilului* (demers ce nu a fost înaintat), indicând că acesta urmează

a fi respins pe motiv că „nu se întrunesc temeiurile legale de a aplicare a măsurii respective de siguranță, ori, în speță nu se atestă existența unui pericol sau temeiuri de a preîntâmpina săvârșirea faptelor prevăzute de Legea penală și respectiv, nu există temei de a aplica măsura de siguranță sub formă de confiscare specială, având în vedere faptul că proprietatea dobândită licit nu poate fi confiscată decât în modul prevăzut de Lege și doar dacă urmărește scopurile reglementate expres și exhaustiv la art. 98 alin. (1) Cod penal.”, fără a motiva și solicitarea de confiscare extinsă, care permite confiscarea altor bunuri decât cele menționate la art. 106, în cazul în care persoana este condamnată pentru comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele ... 165, ..., 302... și dacă fapta a fost comisă din interes material (art. 106¹ alin. (1) Cod de procedură penală).

Tot aici se menționează și că instanța de apel a dispus anularea măsurii asigurătorii – sechestrul – aplicată prin încheierea Judecătorei Strășeni, sediul Călărași, din 19 decembrie 2018, fără a indica temeiurile ce au determinat o asemenea soluție, or sentința în latura civilă a fost menținută, iar potrivit demersului acuzării și încheierii judecătorului de instrucție măsura procesuală de constrângere – sechestrul – a fost aplicată în vederea asigurării reparării prejudiciului cauzat prin infracțiune.

Reieșind din cele descrise, Colegiul constată că, chestiunile asupra cărora instanța de apel trebuia să se pronunțe, nu au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil, ceea ce echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce impune casarea totală a deciziei adoptate în prezenta cauză penală, deoarece la judecarea cauzei și la adoptarea deciziei, instanța de apel nu se poate limita la preluarea totală sau parțială a motivării formulate de prima instanță, ci trebuie să analizeze din nou cauza, în fapt și în drept, și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de părți, or, doar astfel se demonstrează că ele au fost auzite în cadrul examinării acestei cauze penale (hotărârile *Suominen versus Finlanda* și *Kuznetsov și alții versus Federația Rusă*).

Deci, coroborând materialele cauzei penale la prevederile art. 24 Cod de procedură penală, se conchide necesitatea casării deciziei pe motivele și temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, or în lumina jurisprudenței CtEDO, s-a reiterat importanța soluționării unei cauze în fond, astfel ca instanța națională să se expună asupra vinovăției sau nevinovăției persoanei acuzate de comiterea unui delict, în vederea stabilirii adevărului obiectiv, restabilirii ordinii de drept, ocrotirii și asigurării drepturilor nu numai a acuzatului, dar și a victimelor infracțiunii (hotărârea *Maslova și Nalbandov versus Federația Rusă*) și, deși, instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (hotărârea *Ruiz Torija versus Spania*), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (hotărârea *Moreira Ferreira versus Portugalia*).

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și de motivele casării, să înlăture erorile de drept admise și să

pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău Sâli Radu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe **Marinenco Iurie XXXXX** și dispune rejudecarea cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 15 iulie 2021.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor